

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Klaipėdos universiteto

PROGRAMOS

TEATROLOGIJA (621U94001)

VERTINIMO IŠVADOS

EVALUATION REPORT OF
DRAMA THEORY AND HISTORY (621U94001)
STUDY PROGRAMME
at Klaipėda University

Grupės vadovas:
Team Leader:

Prof. dr. Jurgita Staniškytė

Grupės nariai:
Team members:

Doc. dr. Ramunė Balevičiūtė
Doc. dr. Helmutas Šabasevičius
Justinas Žalys

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2013

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Teatrologija
Valstybinis kodas	621U94001
Studijų sritis	Humanitariniai mokslai
Studijų kryptis	Menotyra
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (2)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Teatrologijos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2009-08-31 , Nr.1-73

INFORMATION ON ASSESSED STUDY PROGRAMME

Name of the study programme	Drama theory and history
State code	621U94001
Study area	Humanities
Study field	History and theory of arts
Kind of the study programme	University studies
Level of studies	Second
Study mode (length in years)	Full-time (2)
Scope of the study programme in credits	120
Degree and (or) professional qualifications awarded	Master of drama theory and history
Date of registration of the study programme	Order No. 1-73 of 31 August, 2009

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2. Programos sandara.....	5
3. Personalias	7
4. Materialieji ištekliai.....	8
5. Studijų eiga ir jos vertinimas	9
6. Programos vadyba	11
III. REKOMENDACIJOS.....	13
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	14

I. ĮŽANGA

Klaipėdos universiteto menotyros krypties antrosios pakopos studijų programos „Teatrologija“ (valstybinis kodas – 621U94001) vertinimas atliktas remiantis programos savianalizės suvestine ir informacija, gauta ekspertų grupės vizito Klaipėdos universitete metu. Ekspertų grupės vizitas įvyko 2013 m. gegužės 15 d., jame dalyvavo visi grupės nariai: prof. dr. J. Staniškytė, doc. dr. H. Šabasevičius, doc. dr. R. Balevičiūtė, studentas J. Žalys. Vizito metu ekspertų grupė susitiko su KU Humanitarinių mokslų fakulteto administracija, programos savianalizės suvestinės rengėjais, programos dėstytojais, studentais, absolventais ir jų darbdaviais. Susitikimų dalyviai geranoriškai ir išsamiai atsakė į visus ekspertų klausimus, noriai dalyvavo diskusijose ir turėjo galimybę atvirai išsakyti savo pastabas. Ekspertų grupės nariai susipažino su studentų baigiamaisiais darbais, egzaminų medžiaga, dėstytojų mokslo produkcija ir kitais dokumentais. Vizito metu ekspertams buvo sudaryta galimybė apžiūrėti programos įgyvendinimui skirtą materialiąją bazę, bibliotekas, skaityklas, studijoms ir individualiam studentų darbui skirtas patalpas. Programos rengėjai parūpino ekspertų darbui reikalingus dokumentus, papildomą medžiagą, suteikė darbui reikiamas patalpas, įrangą bei visokeriopą pagalbą.

Išorinis Klaipėdos universiteto menotyros krypties „Teatrologijos“ studijų programos vertinimas iki šiol buvo atliktas du kartus – 2002 metais ir 2005 metais. 2002 metais, remiantis ekspertų vertinimo išvadomis, programa akredituota lygtinai (toks vertinimas atitiktų dabartinę 3 metų akreditaciją). Atlikus pakartotinį programos vertinimą 2005 metais Studijų kokybės ekspertų tarybos sprendimu programa akredituota be sąlygų (atitiktų 6 metų akreditaciją).

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto (toliau – KU HMF) Literatūros katedroje vykdomos antrosios pakopos studijų programos „Teatrologija“ tikslai ir numatomi studijų rezultatai apibūrėti aiškiai, logiškai ir yra viešai skelbiami HMF internetiniame puslapyje¹. Programos tikslai ir studijų rezultatai atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktus, svarbiausių Europos Sąjungos dokumentų nuostatas bei ilgalaikius KU strateginius tikslus².

„Teatrologijos“ programos tikslo formuluotė („rengti kvalifikuotus teatro tyrėjus, išmanančius šiuolaikinius teatro ir dramos analizės metodus, lietuvių teatro procesą, teatro ir humanistikos perspektyvas globalizacijos sąlygomis, tautinės ir pasaulinės, aukštosios ir masinės kultūros koegzistencijos galimybes, turinčius kaupimo, sisteminimo, analizės bei sintezės įgūdžių, gebančius analizuoti ir motyvuotai vertinti teatro diskursą“, Savianalizės suvestinė, I tomas, p. 9) atitinka bendruosius teatrologo kvalifikacijos tikslus, apjungiančius metodines, teorines, empirines teatro proceso tyrimui būtinas žinias bei svarbiausius mokslinius įgūdžius. Studijų programos rezultatų apibūrinimas nurodo, kad programą baigęs ir magistro kvalifikacinį laipsnį įgijęs asmuo turės reikšmingai aukštesnes, nei pasiekiamos per pirmosios pakopos studijas, kompetencijas:

¹ https://web.liemsis.lt/kuis/stp_report_ects.card_ml?p_valkod=621U94001&p_year=2011&p_lang=LT.

² „Lietuvos respublikos mokslo ir studijų įstatymas“ (patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2009 m. nutarimu Nr. XI-242), Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl magistrantūros studijų programos bendrųjų reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (2010 m. birželio 3 d. Nr. V-826), Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl studijų pakopų aprašo patvirtinimo“ (2011 m. lapkričio 21 d. Nr. V-2212); Bolonijos proceso nuostatas apibūrinantys dokumentai [<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/m>] ir KU plėtros strategija 2012 – 2020 m. [http://www.ku.lt/wp-content/uploads/2012/07/KU_Pletros_Strateginis_Planas.pdf].

naujausiomis mokslo teorijomis ir metodais grįsto savarankiško mokslinių idėjų plėtojimo ir gebėjimo jas taikyti analitinius įgūdžius (B1, B2, C1, C2); inovatyvumo ir žinių integracijos praktinėje veikloje kompetencijas (A1, A3, A4); gebėjimą spręsti problemas naujoje ar nuolat kintančioje aplinkoje (D1, D2); gebėjimą nuolat savarankiškai analizuoti ir kritiškai vertinti studijuoto lauko teorines bei praktines naujoves (E1, E2). Galima teigti, jog KU „Teatrologijos“ programos pavadinimas, tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka studijų rūšį, pakopą ir kvalifikacijų lygį.

Nors savianalizės suvestinės rengėjai vertindami programos poreikį nesiremia konkrečių tyrimų duomenimis ar statistine regiono poreikių analize, vizito metu vykusių susitikimų dalyviai – studentai, absolventai, socialiniai dalininkai – patvirtino „Teatrologijos“ programos rengiamų specialistų poreikį. Didžioji dalis absolventų dirba programos rengėjų numatytoje srityse: vykdo ugdymo teatru edukacines programas; užsiima teatrinės kultūros sklaida spaudoje; inicijuoja ir rengia socialinės, edukacinės, mėgėjiškos dramos ir individualios raiškos projektus (Savianalizės suvestinė, I tomas, p. 8–9).

Savianalizės suvestinės rengėjai programos specifiką apibūdina kaip „orientaciją į mėgėjiško teatro kūrybą, mokyklinio teatro genezę bei raidą, vaikų ir jaunimo teatro analizę, problematiką, kūrybos metodus ir sklaidos perspektyvas“ (Savianalizės suvestinė, tomas I, p. 8). Programos išskirtinumas taip pat įtvirtinamas ypatingą dėmesį teikiant strateginei KU mokslo krypciai – Baltijos jūros regiono kultūros istorijos tyrimams, kartu orientuojantis į regiono meninio lauko ir darbo rinkos poreikius. Aiškus programos specifikos įvardijimas sudaro prielaidas programos išskirtinumui tarp kitų Lietuvoje vykdomų teatrologijos programų ir yra vertintinas teigiamai.

Vis dėlto būtina pastebėti, kad teoriškai apibrėžta programos specifika menkai atsispindi programos turinyje: nėra kursų, atliepiančių programos orientaciją į regiono tyrimus, nedaug dėmesio skiriama mėgėjų ir mokykliniam teatrui, edukologijos teorijai ir praktikai. Taip atsiranda neatitikimas tarp apibrėžtos programos specifikos ir realaus programos turinio. Dėl šių priežasčių sunku skaidriai apibūdinti programos tapatybę. Klasikinei teatrologo kvalifikacijai ir gebėjimams pasiekti programoje per mažai metodinės bei teorinės žinios suteikiančių bei į profesinių praktinių teatrologo įgūdžių lavinimą orientuotų dalykų; programos specifikai ir studentų bei darbdavių lūkesčių patenkinimui pritrūksta žinių apie teatro edukologijos teoriją ir praktiką suteikiančių dalykų. Galima konstatuoti, jog programos tikslai, numatomi studijų rezultatai ir jos realus turinys tik iš dalies dera tarpusavyje.

Srities stiprybės:

1. Programos tikslai ir studijų rezultatai atitinka svarbiausių Europos Sąjungos dokumentų nuostatas bei ilgalaikes KU mokslinių tyrimų strategijas.
2. Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai apibrėžti aiškiai, logiškai ir yra viešai skelbiami. Programos rengėjai aiškiai suvokia KU „Teatrologijos“ programos išskirtinumą įtvirtinančią specifiką.

Srities silpnybės:

1. Neatitikimas tarp apibrėžtos programos specifikos ir realaus programos turinio.

2. Programos sandara

Menotyros studijų krypties programos „Teatrologija“ sandara pagal kreditų skaičių atitinka teisės aktų reikalavimus. Programos apimtis yra 120 europinių kreditų: 66 kreditai sudaro studijų krypties dalykus, pasirenkamieji dalykai – 12 kreditų; pasirengimas tiriamajam darbui, baigiamojo darbo rengimas ir gynimas – 42 kreditai. Savianalizėje deklaruojama programos „Teatrologija“ specifika – orientavimasis į „mėgėjiško teatro kūrybą, mokyklinio teatro genezę bei raidą, vaikų ir

jaunimo teatro analizę, problematiką, kūrybos metodus ir sklaidos perspektyvas“ (I tomas, p. 8) studijų sandaroje ir turinyje nepagrindžiamas konkrečiais dėstomais dalykais (išskyrus „Drama mokykloje“), tačiau atsispindi kai kuriose studijuojamų dalykų temose, todėl galima teigti, jog programoje yra potenciali galimybė specializuotis Klaipėdos regiono teatro kultūros ir mokyklinio teatro studijų kryptyje.

Nors programos apimtis yra pakankama studijų rezultatams pasiekti, pristatant pagrindinių studijų krypties dalykus, trūksta argumentacijos, kodėl šiame sąrašė yra Lyginamosios mitologijos dalykas; net du dalykai susiję su drama – „Dramos teorija“ ir „Dramos istorija“, drama yra ir kurso „Šiuolaikinė drama ir teatras“ svarbiausia dalis. Vienas kitą šiek tiek dubliuoja kursai „Teatrologijos istorija“ ir „Lietuvių teatro kritika“, tuo tarpu nepakankamas dėmesys skiriamas šiuolaikinio teatro procesams, trūksta disciplinų, kurios galėtų pateisinti programos „Teatrologija“ specifiškumą (mokyklinio, liaudinio teatro prioritetus ir regiono kultūros ypatumus), kurie akcentuoti Savianalizės suvestinės I tomo p. 10.

Programos studijų dalykai išdėstyti ne visai nuosekliai, kai kurių dalykų turinys stokoja konkretumo, kai kurios temos galimai kartojasi (pavyzdžiui, „Dramos teorijoje“ – „Dramos analizė“ ir „Dramos teksto analizė“), privalomi literatūros šaltiniai su studijų dalyku susiję netiesiogiai (pavyzdžiui, dalyke „Dramos teorija“ – A. Maceinos „Tautinis auklėjimas“; papildomos šio dalyko literatūros sąrašė nurodyti trys paties dėstytojo veikalai). Dalyke „Teatrologijos istorija“ neaiškus kai kurių temų turinys („Tautiškumo problema“; „Adomo Mickevičiaus teatrinės pamokos“), neaišku, kaip su dalyku susijęs pagrindinės literatūros sąrašė esanti Gintaro Beresnevičiaus knyga „Sovijaus mitas. Iki krikščioniškosios Lietuvos kultūra“, Antano Guobio monografija apie aktorių Henriką Kurauską; čia nepateikta ir jokios papildomos literatūros.-

Kai kurios dalyko „Dramos istorija“ temos dubliuoja pasirenkamojo dalyko „Modernusis teatras“ temas (atitinkamai „Natūralizmo teorija. Emile Zola“ ir „Natūralizmas teatre. E. Zola“; „Simbolistinis teatras“ ir „Simbolistinės dramos bruožai“); čia visai neskirta vietos Lietuvos dramaturgijos apžvalgai.

Dalyko „Lietuvių teatro genezė“ apraše (Savianalizės suvestinė, II tomas, p. 23) nurodoma, kad „studentai mokomi tyrinėti ir vertinti nacionalinio teatro raidos procesus ir tendencijas pasaulinio teatro kontekste“, bet kontekstui neskiriama nė viena tema. Paviršutiniškai sudarytas literatūros sąrašas: iš penkių pagrindinės literatūros sąrašo pozicijų viena knyga yra „Sovijaus mitas“ (įtrauktas į dalyko „Teatrologijos istorija“ sąrašą), kita – 1918 metais išleistas veikalas „Teatr i narod“, kurį galima būtų studijuoti tik kaip socialinių teatro studijų šaltinį. Kai kurie šio dalyko studijų rezultatai migloti, pavyzdžiui: „Žino ir suvokia, kad dabartinio lietuviško teatro unikalumą nulemia genetinis meninio mąstymo ryšys, Lietuvos teatro istorija nuo slapųjų lietuviškų vakarų iki E. Nekrošiaus teatro“.

Dalyke „Šiuolaikinė drama ir teatras“ turėtų būti plačiau, ne tik per kelių absurdo dramos pavyzdžių sklaidą, pristatomas atitinkamas Lietuvos teatro kultūros segmentas.

Dalyke „Lietuvių teatro kritika“ yra neaiškiai suformuluotų temų (pavyzdžiui, „Spektaklio arba teatrinės minties raida“ – spektaklis sutapatintas su teatrine mintimi; tema „Teatrologijos žanrai“ turi būti dalyko „Teatrologijos istorija“ dėmuo). Paviršutiniškai sudaryti literatūros sąrašai: į šio dalyko pagrindinės literatūros sąrašą įtraukta knyga „Stage and Society in Sweden“ (1979), papildoma literatūra visai nenurodyta.

Dalyke „Spektaklio analizė“ yra temų, nesusijusių su pačiu dalyku: pavyzdžiui, „A. Mickevičiaus paradoksas“, šio dalyko literatūros sąrašas neatitinka dalyko turinio.

Apskritai pagrindinių studijų krypties dalykuose „Teatrologijos istorija“, „Lietuvių teatro genezė“, „Lietuvių teatro kritika“ pateikiami literatūros sąrašai tik iš dalies atitinka naujausius mokslo pasiekimus.

Kaip abejotinas programos sandaros bruožas minėtina tai, jog 5 iš 10 studijų krypties dalykų dėsto tas pats profesorius, kuris dėsto ir visus 4 „Mokslinio darbo“ dalykus.

Dalykų „Mokslinis darbas 1“, „Mokslinis darbas 2“, „Mokslinis darbas 3“ ir „Baigiamasis magistro darbas“ aprašai abstraktūs, rezultatai kartoją vienas kitą arba nėra susiję su dalyko turiniu (pavyzdžiui, vienas „Baigiamojo magistro darbo“ rezultatų yra toks: „Turi kolektyvinio darbo

įgūdžių, geba etiškai bendrauti su veiklos partneriais“; Savianalizės suvestinės II tomo p. 68). Šių dalykų turinys ir metodai leidžia tik iš dalies pasiekti numatomus studijų rezultatus, atspindi baigiamųjų darbų temose, tyrimo tikslų formulavime, tyrimo metodų pasirinkime bei tyrimo kokybėje.

Su programoje deklaruojamomis Rytų ir Vakarų teatro savitumų ir skirtumų studijomis (Savianalizės suvestinė, I tomas, p. 11) tiesiogiai susijęs tik vienas pasirenkamasis dalykas – „XX a. pabaigos – XXI a. pradžios lenkų teatras“.

Programoje nenumatyta praktinių dalykų, sutvirtinančių jos absolventų dalyvavimo teatrologiniame diskurse įgūdžius (darbas redakcijose, teatruose, muziejuose).

Programa stokoja mokslinio, tiriamojo darbo dėmens, studentų dalyvavimo mokslinėse konferencijose (iš visų savianalizės suvestinėje minėtų tik viena konferencija– „Mokyklinis teatras: patirtis, problemos, perspektyvos“ – tiesiogiai susijusi su studijų programa, kitos – bendro kultūrinio pobūdžio).

Srities stiprybės:

1. Potenciali galimybė specializuotis Klaipėdos regiono teatro kultūros ir mokyklinio teatro studijų kryptyje.

Srities silpnybės:

1. Per menkos dalykų ir deklaruojamo programos specifiškumo (regiono teatro kultūra ir mokyklinis teatras) sąsajos.
2. Kai kurie dalykai dubliuoja vienas kitą.
3. Kai kurių dalykų temos kartojasi.
4. Daugiau nei pusę studijų krypties dalykų dėsto tas pats profesorius.
5. Trūksta praktinio studijų aspekto (praktikų teatruose, muziejuose, redakcijose).
6. Per mažas dėmesys teoriniams ir metodologiniams aspektams, tai sąlygoja baigiamųjų teorinių darbų spragas.

3. Personalas

Šiuo metu „Teatrologijos“ magistrantūros studijų programą įgyvendina 6 nuolat dėstantys pedagogai ir vienas vizituojantis profesorius. Tarp nuolatinių dėstytojų – 3 profesoriai, 2 docentai ir 1 lektorius. Programą vykdančio akademinio personalo sudėtis atitinka „Magistrantūros studijų programų bendruosius reikalavimus“, tačiau nesilaikoma reikalavimo, kad ne mažiau kaip 60 procentų krypties dalykų dėstytojų mokslinės veiklos kryptis turi atitikti jų dėstomus dalykus. Teatrologijos programoje studijų dalykus dėsto penki dėstytojai: prof. P. Bielskis, doc. R. Rastauskas, lekt. J. Grigaitienė, prof. R. Balsys ir prof. D. Stančienė. Pastarųjų dviejų profesorių mokslo veikla svariai papildo programos akademinį potencialą, tačiau jų dėstomi dalykai – Lyginamoji mitologija ir Kultūros filosofija – nėra tiesiogiai susiję su teatrologinių įgūdžių ugdymu. Teatrologo darbui būtinas kompetencijas labiausiai formuoja trijų dėstytojų dėstomi dalykai – prof. P. Bielskio, lekt. J. Grigaitienės ir doc. R. Rastausko. Iš esmės tik dr. Jūratės Grigaitienės dėstomi dalykai atitinka jos mokslinės veiklos kryptį. Doc. R. Rastauskas vykdo aktyvią kūrybinę, bet ne mokslinę veiklą. Tuo metu prof. P. Bielskio, dėstančio daugumą pagrindinių specialybės dalykų, orientuotų į teatrologo tyrėjo kompetencijų ugdymą („Spektaklio analizė“, „Lietuvių teatro kritika“, „Dramos teorija“, „Teatrologijos istorija“, „Lietuvių teatro genezė“), mokslinės veiklos kryptis yra „liaudies teatras bei kaimiškojo ir mokyklinio teatro forma – klojimo teatras“ (Savianalizės suvestinė, II tomas, Priedai 3.2 ir 3.3). Akivaizdu, kad profesoriaus mokslinės veiklos sritis neatitinka visų jo dėstomų dalykų.

Be to, pateikti prof. P. Bielskio dalykų aprašai kelia abejonių, ar dėstytojo kvalifikacija yra tinkama pasiekti pagrindinį programos tikslą – rengti kvalifikuotus teatro tyrėjus.

Atkreiptinas dėmesys, kad, kaip nurodoma savianalizės suvestinėje, programos pedagogai plėtoja specifinę katedros mokslinių tyrimų temą „Lietuvos ir Prūsų Lietuvos literatūros tyrinėjimai. Mokyklinio teatro teorija ir praktika“, prof. dr. P. Bielskis ir dr. J. Grigaitienė aktyviai dalyvauja Lietuvos mėgėjų ir mokyklinių teatrų judėjime. Mokslinė programos dėstytojų produkcija taip pat liudija specifinių ar specializuotų tyrimų kryptį, ne visiškai sutampančią su svarbiausiuoju programos siekiniu.

Reikėtų pastebėti, kad KU tik iš dalies atsižvelgė į 2005 m. vykdyto išorinio vertinimo ekspertų rekomendaciją kviesti įvairesnės specializacijos teatrologijos mokslininkus. Šiuo metu programoje dirba tik du teatro tyrėjai – P. Bielskis ir J. Grigaitienė.

Ekspertų grupės susitikime su administracija dekanas R. Balsys užsiminė apie personalo trūkumą: kadangi dėstytojai nedėsto kitų katedrų programose, jiems nesusidaro pakankamas pedagoginio darbo krūvis. Kad dėstytojų skaičius yra nepakankamas, pripažino ir savianalizės suvestinės rengėjai. Vis dėlto pažymėtina, kad katedra stengiasi stiprinti akademinio personalo, dėstančio studijų krypties dalykus, branduolį. Po paskutinio išorinio vertinimo programoje dėstyti pakviesti docentas R. Rastauskas ir dr. J. Grigaitienė, nuo kitų metų taip pat numatoma įtraukti naujus dėstytojus – programos absolventę dr. G. Strakšienę (mokslinių interesų sritis – ugdymas teatru) ir prof. G. Padegimą. Tokia personalo atnaujinimo kryptis programą tarsi savaime kreipia tam tikros specializacijos link (mokyklinio teatro, ugdymo teatru) ir neužtikrina, kad bus pasiekti numatomi studijų rezultatai, t.y. parengti kvalifikuoti teatro tyrėjai, išmanantys šiuolaikinius teatro ir dramos analizės metodus bei gebantys analizuoti ir motyvuotai vertinti teatro diskursą (Savianalizės suvestinė, p. 9).

Savianalizės suvestinėje teigiama, kad „Kvalifikacijos kėlimas yra būtina pedagoginių ir mokslo darbuotojų darbo dalis“ (I tomas, p. 17), tačiau jis vyksta vangiai. Tarptautinio judumo programose dalyvauja tik profesoriai D. Stančienė ir P. Balsys. Daugiau nėra vienas iš studijų krypties dalykus dėstančių pedagogų per vertinamąjį laikotarpį nėra dalyvavęs jokioje mainų programoje ar tarptautinėje konferencijoje (arba tie duomenys nepateikti). 2012 metais programos dėstytojai jau buvo aktyvesni: J. Grigaitienė dalyvavo tarptautinėje konferencijoje, o M. Šidlauskas skaitė paskaitas užsienio universitete.

Srities stiprybės:

1. Pastangos pritraukti naujų dėstytojų; programos absolventų įtraukimas.

Srities silpnybės:

1. Nepakankama personalo kaita ir įvairovė, per mažas dėstytojų, atsakingų už svarbiausių teatrologinių kompetencijų ugdymą, skaičius.
2. Sąsajų tarp programos dėstytojų mokslinių tyrimų ir jų dėstomų dalykų turinio stoka.
3. Nepakankamas dėmesys dėstytojų kvalifikacijos kėlimui.

4. Materialieji ištekliai

„Teatrologijos“ programos studentai naudojami KU HMF patalpomis. Šiuo metu programos studentai gali dirbti 16 auditorijų/ kabinetų, kuriuose yra 307 darbo vietos. Auditorijos tinkamai pritaikytos studijoms. Turint omenyje nedidelį programoje studijuojančiųjų skaičių (maksimalus grupės dydis – 9 studentai), galima konstatuoti, jog studijoms numatytų patalpų kiekis yra pakankamas.

HMF yra įrengta kompiuterių klasė, turinti 12 kompiuterių, taip sudaromos tinkamos sąlygos studentų individualiam darbui. Galima konstatuoti, jog tiek patalpos studijoms bei individualiam darbui, tiek jų įranga yra tinkama, visiškai tenkinanti „Teatrologijos“ programos poreikius. Programos dėstytojams taip pat sudarytos sąlygos individualiam darbui ir studentų konsultavimui.

Programai reikalingi metodiniai ištekliai saugomi KU bibliotekose. Pagrindinė literatūra teatrologijos studijoms kaupiama HMF bibliotekoje, M. Mažvydo skaitykloje, Retų spaudinių, kolekcijų ir rankraščių skyriuje, grožinė literatūra saugoma Pedagogikos fakulteto bibliotekoje (17875 egz.) ir Menų fakulteto bibliotekoje (14687 egz.), serialiniai leidiniai – Periodikos skaitykloje. Vizito metu ekspertai turėjo galimybę susipažinti su kai kurių skaityklų kolekcijomis, taip pat apžvelgė elektroninį katalogą. Studijoms reikalingos literatūros užsakymas vyksta nuosekliai elektroniniu būdu per KUB Dokumentų komplektavimo skyrių. Galima teigti, jog knygos bei periodiniai ištekliai kaupiami sistemingai ir užtikrina pakankamą bazę studijoms. Taip pat universitete plačiai naudojama prieiga prie skaitmeninių duomenų bazių ir kitų elektroninių išteklių (pavyzdžiui *eBooks Academic Collection EBSCO*, *Academic Search Complete (per EBSCO Publishing sąsają)*, *JSTOR*, *Oxford Art Online*, *Project MUSE*, *Sage Journals Online*, *Taylor & Francis*).

Nors vizito metu ekspertai buvo supažindinti su keliais katedroje kaupiamos audiovizualinės medžiagos pavyzdžiais (VCR kasetėmis), vis dėlto, atsižvelgiant į programos specifiką bei poreikius, būtina užtikrinti galimybę studentams ir dėstytojams naudotis bent jau Lietuvos teatrų spektaklių įrašais. Dėl šios priežasties rekomenduojama sistemingai kaupti spektaklių įrašus bei kitą audiovizualinę studijų medžiagą ir sukomplektuoti mediateką, kuria būtų galima naudotis tyrimo ir didaktiniams tikslams.

Srities stiprybės:

1. Patalpos studijoms bei individualiam studentų ir dėstytojų darbui, jų įranga visiškai tenkina programos poreikius.

Srities silpnybės:

1. Mediatekos, kurioje būtų sistemingai kaupiama audiovizualinė medžiaga, trūkumas.

5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Ekspertų grupė konstatuoja, kad priėmimo į studijas reikalavimai pagrįsti silpnai ir turi svarstytinų aspektų. Laikomas stojamasis egzaminas iš dalies užtikrina, kad studentai turi bent pagrindinį studijuojamos srities išmanymą (egzaminui pasiruošti rekomenduojamos 6 srities knygos). Pagal pateiktąją savianalizės suvestinę „stojančiųjų į magistrantūrą bakalauro studijų kalbos dalykų įvertinimo aritmetinis vidurkis turi būti ne mažesnis kaip 8,0, jie turi būti parašę bakalauro darbą“, o turintiems mokslinių publikacijų pridedamas vienas balas. Vizito metu patikslinus sąvoką „bakalauro studijų kalbos dalykų įvertinimas“ išaiškėjo, kad vertinami filologiniai pirmos pakopos kursai, o tai apriboja konkurencines galimybes dalies suinteresuotųjų, kurie neturėjo šių dalykų. Priėmimo reikalavimai yra skelbiami KU internetiniame puslapyje. Būtina pažymėti, kad jokie išlyginamieji kursai teatrologijos programai nėra organizuojami, nors į ją stoja ir ne tik KU HMF baigę studentai, bet ir studentai iš viso regiono bei „nebaigę su režisūros ar su teatro menu susijusių studijų“ iš humanitarinių, socialinių mokslų bei menotyros. Pagal „Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašą“ 12 punktą, papildomos studijos turi būti organizuojamos „kai pasirinkta magistrantūros studijų kryptis nesutampa su asmens baigtų universitetinių pirmosios pakopos studijų pagrindine ar gretutine kryptimi“, nebent universiteto senatas yra priėmęs nutarimą dėl pakankamos „nustatyto pobūdžio ir trukmės praktinės veiklos patirties“. Teatrologija „praktinės veiklos“ kriterijaus netaiko ir priima kitų sričių studentus be žinių išlyginimą garantuojančių studijų.

Priimtųjų į studijas skaičius tiesiogiai susijęs su valstybės finansuojamų vietų skaičiumi. Dekano teigimu, priimama ir dalis savo lėšomis studijuojančių, jiems sumažinamas mokestis. 2009 m. dėl mažo finansuojamų vietų skaičiaus priėmimas nevykdytas. 2007 – 2012 m. laikotarpiu priimti 35 studentai, iš kurių studijas baigė 22 (neįskaičiuoti 2011 m. įstoję 9 studentai, kurie gynėsi

darbus 2013 m.). Stebimas studentų nubyrėjimas ar studijų atidėjimas, kuris aiškinamas studentų nesugebėjimu suderinti studijas ir darbą, tačiau studijas baigiančiųjų skaičius yra patenkinamas.

Studijų organizavimo procesas suderintas su KU studijų nuostatais bei proceso organizavimą reglamentuojančiais Lietuvos teisės aktais. Studentai turi ir paskaitas, ir seminarus, paliekama laiko savarankiškam darbui ir savarankiškai tiriamajai veiklai. Išlaikomi sesijų laikymo ir egzaminų perlaikymų reikalavimai. Praktikai studijų programoje laiko nenumatyta, bet, savianalizės suvestinės rengimo grupės atstovų teigimu, kursai „Drama mokykloje“ ir „Socialinis teatras“ (pasirenkamas dalykas) yra orientuoti į praktiką. Pagal savianalizės suvestinę studijų rezultatuose įvardinamų kompetencijų (analizė, metodų taikymas, operavimas teatrologiniu diskursu ir t.t.) ugdymas išdalintas po visus dėstomus kursus.

Funkcionuoja skatinamoji studentų įtraukimo į mokslinę veiklą sistema. Vyksta HMF magistrantų pavasario konferencija, kurioje pirmo kurso magistrantams dalyvavimas yra privalomas. Savianalizės suvestinės rengėjai mini studentų bendraautorystę straipsniuose „Res humanitariae“ bei sudarytas sąlygas studentų mokslinėms praktikoms. Pažangiausi studentai raginami tęsti mokslinę veiklą. Pokalbyje su darbdaviais išreikštas palankus požiūris į galimybę publikuoti teatrologų recenzijas, tačiau, darbdavių teigimu, tokios studentų atliekamos mokslo taikomosios produkcijos trūksta. Gavusi papildomą informaciją ekspertų grupė pažymi, kad teatrologijos studentai atlieka ir mokslo *taikomąją* veiklą (dalyvauja teatro festivalių vertinimo komisijose, aprašo spektaklius), tačiau mokslo taikomosios veiklos produkcija nepasiekia visuomenės ir neformuoja teatrologinio diskurso. Įvertinusi situaciją ekspertų grupė konstatuoja, kad programoje numatytos įtraukimo į mokslo *tiriamąją* ir *taikomąją* veiklą priemonės yra patenkinamos ir jas būtina sistemiškai plėtoti ir stiprinti (skatinti studentų publikacijas mokslo žurnaluose, pranešimus konferencijose ir spaudoje ir t.t.) bei imtis visų būtinų veiksmų užtikrinti studentų mokslo taikomosios veiklos produkcijos (apžvalgų, recenzijų ir kt.) viešinimui..

Studentų akademiniam judumui sudarytos tik formalios sąlygos. Yra programą koordinuojantis asmuo; vykdomi susitikimai su studentais, kurie buvo išvykę; laisvos vietos skelbiamos fakulteto puslapyje. Fakultetas gauna konkretų sutarčių skaičių visiems fakulteto studentams, tačiau vietos nėra užpildomos (paskutinių metų duomenimis HMF iš 12 vietų panaudotos 4 vietos). Tai signalizuoja apie mainų programos nepakankamą funkcionavimą viso fakulteto mastu. Savianalizės suvestinės rengėjų atstovų teigimu, konkrečiai nesiūloma teatrologijos magistro studijų mainų programų. Studentai išreiškė nuomonę apie neišplėtotą bendradarbiavimą (įskaitant ir mainų programas) su „didžiaisiais Europos kultūros centrais – Prancūzija, Vokietija, Italija“. Per vertinamąjį laikotarpį išvykusių teatrologijos studentų nebuvo.

Studentams akademinė parama yra teikiama. Remiantis savianalizės suvestine, pirmo kurso studentus „katedros vedėjas informuoja apie universiteto vidaus sąrangą, HMF struktūrą, studijų procesą.“ Akademinėi informacijai skleisti naudojami daugiakanaliai mechanizmai: 1) informacija siunčiama el. paštu; 2) informacinėse lentose (katedros, fakulteto) skelbiama aktuali informacija, dėstytojų konsultacijų valandos; 3) visi pedagogai ir katedros sekretorė teikia individualias konsultacijas numatytu laiku ir paskaitų metu. Studentai apie konkrečių kursų reikalavimus informuojami pirmos paskaitos metu, informacija skelbiama ir internetiniame puslapyje. Studentus mokslinei veiklai konsultuoja dėstytojai ir baigiamojo darbo vadovas, tačiau susitikimo su dėstytojais ir studentais metu bei apžiūrint baigiamuosius darbus išryškėjo epizodinių trūkumų dėl studentų akademinio raštingumo ir mokslinio darbo organizavimo, kurie signalizuoja, kad ši parama ne visada yra pakankama.

Studentams sudarytos socialinės paramos galimybės. Teikiama galimybė gyventi bendrabutyje. Teikiamos socialinės stipendijos bei vienkartinės skatinamosios stipendijos, tačiau bendras jų skaičius sumažėjo ir savianalizės suvestinės teigimu „realiai jas gauna tik studentai, turintys 10 balų vidurkį“. Aukštosios mokyklos pateiktais papildomais duomenimis, 2012–2013 m. abiejų kursų teatrologams rudens ir pavasario semestrams skirta po 3 skatinamąsias stipendijas. Situaciją kompensuoja galimybės gauti kitas stipendijas: KU Senato ir fakulteto Tarybos; Klaipėdos miesto savivaldybės; vardines stipendijas (UAB „Baltisches Haus“; Carol Martin Gruodis atminimo švietimo) bei Rektoriaus premiją. Teikiama akademinė ir socialinė parama vertintinos kaip

tenkinančios minimalius reikalavimus, tačiau būtina užtikrinti ir stiprinti ir akademinę, ir socialinę paramą.

Studentų pasiekimų kurso dalykuose vertinimo kriterijai ir dalyko sandas išdėstomi pirmos paskaitos metu bei yra prieinami internete. Atsiskaitymams už kurso dalykus naudojama kaupiamoji balo sistema. Tokį vertinimo mechanizmą galima vertinti kaip aiškią ir tinkamą pasiekimams įvertinti. Vertinimą apsunkina universitete nefunkcionuojanti plagiato patikros sistema. Susitikimuose su dėstytojais išryškėjo ir atsainus požiūris į nusirašinėjimą. Ekspertų grupė, susipažinusi su magistriniais darbais ir jų įvertinimais, konstatuoja, kad dalies baigiamųjų darbų įvertinimai yra neadekvatūs baigiamųjų darbų turiniui ir kokybei (antros pakopos studijų neatitinkantis temų formulavimas ir temų apimtis, teksto organizavimas tezėms pagrįsti, įtrauktos neaiškos apklausos, rašybos klaidos, elementaraus akademinio raštingumo stoka ir t.t.), todėl abejonių kelia baigiamųjų darbų vertinimo sistema arba jos laikymasis.

Išanalizavusi papildomai pateiktą absolventų įsidarbinimo vietų sąrašą, ekspertų grupė konstatuoja, kad didžioji dauguma (iš 28 universitetui duomenis apie savo darbovietę teikiančiųjų) absolventų įsidarbina (ar studijuodami jau dirbo) srityse, susijusiose su programos vykdytojų lūkesčiais (darbas aukštosiose mokyklose dėstytojais, mokslo darbuotojais, lietuvių kalbos ir dramos mokytojais kitose švietimo institucijose, dirbti švietimo, kultūros, rekreacijos, masinės informacijos ir komunikacijos įstaigose, viešųjų ryšių, reklamos agentūrose ir t.t.). Vertinimo vienareikšmiškumą apsunkina tai, kad duomenimis su aukštąją mokykla pasidalino mažiau nei pusė (savianalizėje deklaruojama iš 60 programą baigusiuųjų) absolventų (būtina išplėsti šį duomenų rinkimą), tačiau turimieji duomenys leidžia numatyti, kad įsidarbinimas pagal programos vykdytojų lūkesčius yra pakankamas. Savianalizės suvestinės rengimo grupė nurodo, kad vykdomas tik neformalus konsultavimas dėl studentų karjeros planavimo.

Srities stiprybės:

1. Stojantiems į VNF palanki fakulteto politika
2. Daugiakanalė informacijos studentams sklaida.

Srities silpnybės:

1. Silpnai pagrįsti priėmimo reikalavimai ir/ar išlyginamųjų studijų nebuvimas
2. Visiškai nevykstantis teatrologų akademinis mobilumas.
3. Baigiamųjų darbų turinio ir jo vertinimo neadekvatumas.
4. Nepakankamos sąlygos studentų mokslo *taikomosios* veiklos viešinimui.

6. Programos vadyba

Programos įgyvendinimo ir priežiūros atsakomybės paskirstytos pakankamai aiškiai: „Teatrologijos“ magistrantūros studijų programą kuruoja Literatūros katedra ir programos vadovas prof. dr. P. Bielskis. Reikia pastebėti, jog programos vadyba labiausiai remiasi „artimo kontakto“ principu, kai informacija ir sprendimai tiesiogiai komunikuojami studentams. Nors tokia praktika gali būti sėkminga, detaliau išanalizavus KU programos „Teatrologija“ situaciją siūloma bent iš dalies permąstyti programos vadybos principus ir į šį procesą taip pat bei formaliai įtraukti studentus, absolventus bei socialinius dalininkus. Tam galėtų pasitarnauti studijų programos komiteto sukūrimas, kurio šiuo metu „Teatrologijos“ programa neturi.

Programos savianalizės suvestinėje pateikiama labai mažai informacijos apie studijų kokybės užtikrinimo ir grįžtamojo ryšio sistemą. Savianalizės suvestinėje teigiama, jog studijų kokybė aptariama su studentais pokalbio forma, t.y. aptarimo forma nėra anoniminė. Vizito metu paaiškėjo, kad dėstytojų kokybę vertinančias anoniminę studentų apklausą atlieka dekanatas, tačiau patys studentai ir dėstytojai šią informaciją patvirtino tik iš dalies, o grįžtamojo ryšio apie šio anketavimo rezultatus studentai nebuvo gavę. Panašu, jog programos kokybės vertinimo sistema veikia sporadiškai ir nėra nuosekliai diegiama.

Abejonių kelia ir realios „Teatrologijos“ programos studentų galimybės dalyvauti programos atnaujinimo ar tobulinimo procesuose. Studentų atstovai deleguojami į fakulteto programų komitetą bei fakulteto tarybą, tačiau šiuo metu nė vienas „Teatrologijos“ programos studentas šių fakulteto darinių veikloje nedalyvauja.

Pokalbiuose su absolventais bei socialiniais dalininkais paaiškėjo, jog jų dalyvavimas programos vertinimo ir tobulinimo procesuose yra minimalus. Socialiniai dalininkai nėra susipažinę su programos struktūra, jie neįtraukiami į sprendimų dėl programos turinio priėmimą. Gana platus socialinių programos dalininkų ratas nėra pakankamai „išnaudojamas“ programos tobulinimui. Informacija apie programos absolventus kaupiama sistemingai, pasinaudojant bendra elektronine KU sistema ir asmeniniais katedros darbuotojų kontaktais. Pokalbio metu absolventai išsakė teigiamą nuomonę apie studijų programą, tačiau jų įtraukimo į programos vertinimą ir tobulinimą mechanizmai taip pat nėra formalizuoti.

Programos rengėjai iš dalies atsižvelgė į paskutinio išorinio programos vertinimo išvadas ir ekspertų rekomendacijas. Į programos dėstymą įtraukus dr. J. Grigaitienę, doc. R. Rastauską, prof. dr. D. Stančienę, atnaujintas pedagoginio personalo branduolys. Taip pat iš dalies koreguotas studijų programos dalykų turinys, tikslai ir metodai. Vis dėlto reikia konstatuoti, jog į pastabą apie programos specifiką atskleidžiančių dalykų trūkumą nesureaguota.

Srities stiprybės:

1. Aiškiai apibrėžtos ir paskirstytos programos įgyvendinimo bei priežiūros atsakomybės.

Srities silpnybės:

1. Sisteminio požiūrio į studijų kokybės vadybą bei grįžtamojo ryšio užtikrinimą trūkumas.
2. Aiškiai neapibrėžtas programos studentų dalyvavimo programos tobulinimo procesuose mechanizmas.
3. Minimalus programos absolventų ir socialinių dalininkų įtraukimas į programos vertinimo ir tobulinimo procesus.

III. REKOMENDACIJOS

1. Rekomenduotina į programos tikslus ir numatomų studijų rezultatus įtraukti programos specifiką ir jos išskirtinumą įtvirtinančius aspektus: orientaciją į regiono pažinimą, mėgėjų ir mokyklinio teatro tyrimus, ugdymą teatru.
2. Rekomenduotina labiau apgalvoti studijų krypties dalykus, papildyti juos disciplinomis, labiau atitinkančiomis programos specializacijos į regiono kultūrą ir teatrinę edukaciją ambicijas, aiškiau ir nuosekliau formuluoti dalykų temas, daugiau dėmesio skirti įvairiausiame Lietuvos teatro kontekstui, neformaliai sudarinėti siūlomos literatūros sąrašus, atsižvelgiant į naujausius istorinius ir teorinius teatrologijos mokslo tyrimus, aiškiau diferencijuoti su moksliniu darbu susijusių dalykų uždavinius ir rezultatus.
3. Rekomenduotina skatinti personalo kaitą, įtraukti į programą daugiau ir įvairesnės specializacijos teatro mokslininkų.
4. Atsižvelgti į tai, kad programos pedagogų dėstomų dalykų turinys turėtų būti susijęs su jų vykdomais moksliniais tyrimais ir kita profesine veikla.
5. Rekomenduotina skatinti dėstytojus kelti kvalifikaciją, dalyvaujant tarptautinio judumo programose, stažuotėse, seminaruose ir kt.
6. Atsižvelgiant į „Teatrologijos“ programos specifiką bei studentų poreikius, rekomenduotina sistemingai kaupti spektaklių įrašus bei kitą audiovizualinę studijų medžiagą ir sukomplektuoti mediateką.
7. Įtraukti „praktinės veiklos“ kriterijų priėmimo į programą sąlygose ir/ar vykdyti išlyginamąsias studijas.
8. Imtis priemonių, kad būtų sudarytos sąlygos išvykti konkrečiai į teatrologijos mainų programą bei plėsti mainų galimybes su didžiaisiais Europos kultūros centrais.
9. Stiprinti socialinę ir ypač akademinę paramą studentams bei sudaryti sąlygas studentų mokslo taikomajai produkcijai viešinti.
10. Imtis priemonių užtikrinti, kad baigiamųjų darbų temos ir turinio kokybė atitiktų antros studijų pakopos reikalavimus bei užtikrinti adekvatų baigiamųjų darbų vertinimą jų turinio kokybės požiūriu.
11. Siūloma permąstyti programos vadybos principus, į programos priežiūros ir tobulinimo procesus aktyviau įtraukiant studentus, absolventus bei socialinius dalininkus.
12. Rekomenduojama diegti studijų kokybės vadybos ir vertinimo sistemą, kuri užtikrintų grįžtamąjį ryšį tarp studentų, dėstytojų, administracijos ir socialinių dalininkų.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Klaipėdos universiteto menotyros krypties studijų programa „Teatrologija“ (valstybinis kodas – 621U94001) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	3
2.	Programos sandara	2
3.	Personalas	2
4.	Materialieji ištekliai	3
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6.	Programos vadyba	2
	Iš viso:	14

- * 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas:
Team Leader:

Prof. dr. Jurgita Staniškytė

Grupės nariai:
Team members:

Doc. dr. Ramunė Balevičiūtė

Doc. dr. Helmutas Šabasevičius

Justinas Žalys